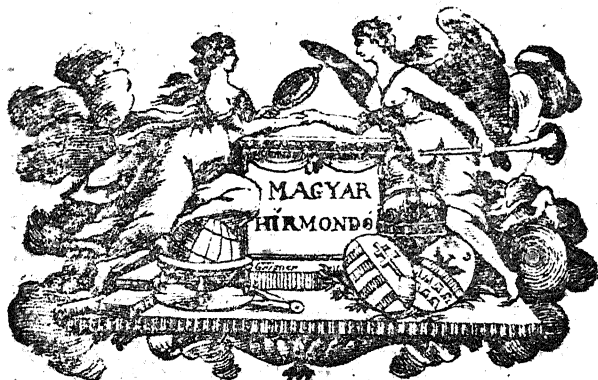

A'
TSÁSZÁRI ÉS KIRALYI FELSÉG'
 ENGEDELMÉVEL,

Nro 23.

Költ Bétsben, Sz. Mihály Havának (Septembernek)
 19-dik napján 1797-dik Efstendőben.

Békességes és Hadi Környülállások.

Erőszak

váltá fel Párisbann a' szóval és penná-
 val folytatott mérges hadat: mert a' Di-
 rektórium' nagyobb része, mely, *Barras-*
ból, Rewbelből és Lareveillere-Lepauxból
 áll jól tudta, hogy: *Jobb meg-előzni,*
mint meg-előztetni (Praestat praevenire,
 quam praeveniri). Sept. 5-dikén akart *Pi-*
chegru hozzá kezdeni a' Polgár-Katona-

Z

ság' rendbe-fzedéséhez, melyet ha végre-hajthatott volna: úgy valóban bé-telhetett volna a' minapi bátor jövendölése, hogy nem lesz több 31-dik Május (az az, oly nap, melyen, árestomba hirtzoltassanak Nemzet-gyűlési Tagok) de már lett: mert Sept. 4-dikének reggeli hat órájától fogva, maga *Pichegru* is, a' Templom nevű épületben ül mint rab, és véle egygyütt mind azon Tiszti-társai, kik a' Nemzeti-gyűlés' palotájára gondot viselő Kommiszfziót formálták, név szerént: *Delarue; Descoul-tis; De la Mettrie; Jarry; Percé; Rovère; Fayolle; Tupigné; Dauchy; Bourdon de l' Oise; Willot; Delamare*. Ké-
véssel azután árestáltattak: *Aubry; Du-bois Apátur; és D' Aussonville*. A' Direk-tórium' kisebb részének egyik Tagja *Carnot*, el szaladt még az előtt való éjjel; *Barthelémy* pedig meg bújt a' maga szállásán. — A' hatalmaskodó Rész, *Bona-parte* és *Hoche* Vezérekbe veti bizodal-mát; *Moreau*hoz nem bízik: azért is Pá-risba hívta Azt, oly szín alatt, hogy a' kormányozása alatt lévő Rajnai és Mosel-lai Sereg' szükségének pótolásáról véle tanátskozzon; s az említett Seregnek ideig való kormányozását bízta *Hoche* Generá-lisra. Sept. 4-dikénn reggel egy Jelentést tétetett közönségessé nyomtatásban, mely-nek értelme oda ment ki, hogy „egy Ösz-szeesküvést fedezett fel a' Konstitúció el-

len; vigyázzanak a' Lakosok, 's egyébránt bízzák magokat az ö Pátriótismúsára. "

A' leg-újabb Párisi Tudósítások szerént, az Ötfázak' Tanátstsának 250 Tagokból álló része, Ülések' tartásához kezdett *Odeon* nevű épületben, sőt hozzá fogott a' *Carnot*' 's *Barthelémy*' helyébe elő állítandó Direktorok' választásához is. Az el fogatott Nemzet-gyűlési Tagok' száma, 30-ra ment vala már. *Carnot*nak 's *Barthelémy*nek nem lehetett nyomába akadni.

A' Revolútzio alatt nyögő Olasz-Ország' síralmas környülállásait eleven színekkel rajzolta le *Buchetti* nevű Mediolánumi híres Tudós egy Levelében, melyet Párisba útasított a' Törvényhozó Iffjabbik Tanátstsának egy Tagjához, a' mely Levélnek tőle lett származása ki-tudódván valahogy, azonnal el fogattatott *Buchetti* Apátur, és a' Médiolánumi Várba zárattatott bé. Ezen betses Levelet egy Olasz Fő Úr méltóztatott hozzánk küldeni, és Mi, F. Királyunkhoz és Nemzetünkhöz tartozó kötelességünknek esmertük egy ily hiteles, és sok tekintetben hasznos Próba-írásnak valóságos magyar értelmét közleni, mely is így következik:

„ Kedves Barátom!

Ölvasom a' közönséges Újságokban azt a' nyilvános Vádat, melyet te ter-

jelzettél az Ötszázak' Tanátstsa' eleibe;
 a' Velentzei és Genuai Státusokra nézve
 tett rendelkezései ellen a' Párisi Kormányfészék-
 nek, mint oly Rendelések ellen, melyek
 az Igazsággal 's a' Konstitútzióval ellen-
 keznek, és szabad tetszés szerént való ha-
 tálmaskodást nyilatkoztattak. Ezen Vád-
 ló-Beszédből nem tsak azt látom, hogy
 az az Ember vagy, a' kinek hittelek len-
 ni, egy olyan Ember, a' ki leg-kissebb kör-
 nyűlá-lásaival együtt tudja a' mi dolgaink'
 folyamatját; hanem meg-esmértelék egy
 oly Ferfiúnak is, a' ki szereted az em-
 berseget 's igazságot, szíveden van a'
 Közjó; betsülöd a' Nemzetek' Törvény-
 nyét, és siratod a' meg-gyalázott em-
 berségnek gyáfzos állapotját. A' Te ér-
 telmednek 's szívednek ily tulajdonságaiba
 helyezettett bizodalommal öntöm ki ke-
 beledbe fájdalmas érzéseimet, melyet Ha-
 zám' zürzavarja okoz szívemben. Áll már
 ugyan is a' műhelye (koha) a' Revolútzió-
 nak, melynek vége, pufztulás: mivelhogy
 el szaggat minden Polgári-Társasági, jó
 erköltsi, és Religiói kö-eleket, 's el törli
 lassanként a' jó-rendtartásnak és igazság-
 nak még az emlékezetét is. Az említett
 setét műhelye a' Revolútzió' Koholóinak
 az a' közép-pont, melyből hatnak ki a'
 Tartomány' egész kerületére az emészto
 sugarok; ebben az undok Társaságban,
 közönséges tanítás' neve alatt készülnek

azok a' botránkoztató Sugallások 's Rendelések, melyek, meg-zavarják egy tsendes és boldog Nemzet' egységét. A' Libertinus, Fanatikus, és más efféle gonosz Emberek, terjesztik mindenfelé az afféle rontó Sugallásokat és Rendeléseket, 's azok által a' zenebonás zürzavart, melylyen fundáltatik a' mi Névvel való (Nominális) Respublikánk: mert még tsak valamely tsúfolkodó módját se' méltóztatott *Bonaparte* találni a' Publikum' akaratja kitanulásának; hanem az alatt a' szín alatt, hogy nintsenek még meg-világosodva elég-gé a' Lakosok: mindeneket a' maga szabad tetszése] szerént parantsol: mások pedig úgy engedelmeskednek minden szavának, mint a' földre tiport barmok. A' Respublika' védelmezése és határainak ki-szélesítése végett tekervényes fortélyok által, holmi Hermafrodita (se' Férjfi se' Afzszony, Seregek állítottak fel, melyek, majd Fejedelmi módra mutatják magokat; majd ismét mint Rabszolgák, mely Legiók megemésztik a' köz-jövedelmet, rettentések-re vagynak a' betsületes és jó szívű Embereknek, nyilvánságos Tolvajok, feslett életűek, vérengzők, pestisei a' Státusnak, 's örökös gyalázatjai az Olasz Nemzet-nek."

„Ha hajdan a' Barbarus Népek prédálására jöttek ezen Tartományoknak: azt leg-alább nyilván, és minden titkolódás

nélkül tselekedték, most pedig, Igazság, betsület, és boldogság' színe alatt követődnek el a' nyilvánosságos erőszakoskodások, fertelmes ragadozások, utálatos tsalárdkodások, átkozott hitetlenségek; 's mindenétől meg-fosztatik a' Lakos, hazafiúi ingyenvaló ajándékozás, költsönadás, és a' Haza' fel-segéllése' titulussa alatt. "

„Fellengős hangon írott Hirdetmények tétetnek közönségesekké, komendáltatik a' jó erkölcsöknek, és a' mi Eleink Religiójának betsbentartása, ígértetik minden Lakosnak, hogy bátorságban lehet a' maga Vagyonya eránt; 's azonban egyáltaljában ellenkeznek a' tselekedetek mind ezekkel: 's ily ördögi tsalfasággal hordják a' Lázazfztó-Klúbisták orránál fogva a' tudatlan Népet, minthogy emberséges Embereknek nem tsak nem szabad szóllani, és még tsak panaszolkodni is; hanem még tömlöztökbe is dugattattatnak minden protzefszus nélkül, tsupa gyanúságra, és akármely gonosz lelkű Embernek hamis vádjára 's rágalmazására. Az a' dölyfös és minden emberi érzékenység' le-vetkezésével egybe köttetett kegyetlen hatalmaskodás, mely alatt nyögnek ezek a' Népek; se' hafznára nints, se' betsületére nem válik a' Fr. Respublikának. Ez a' Rajzolat talán már eddig is esmeretes vólt Te előtted, 's tudva vagynak nálad azon szörnyüségek,

melyek mind itt, mind a' Velentzei Státusban nagy szemtelenséggel 's álnoksággal gyakoroltatnak, 's a' melyek, mind most, mind a' késő Maradéknál örökös gyalázatokra fognak szolgálni a' Szerzőiknek."

„Ha a' Frantzia Respublika, jó lelkű 's betsületes Kommiszszáriusokat küldene mi hozzánk, meg-mutatnám én akkor, mind számtalan Tanúk, mind hiteles Próba-írások, mind mindennapi tselekedetek által szembetünöképpen: mely ragadozó, igazságtalan, és istentelen Emberek, minden Biztosaitok, kik azzal tartják, hogy nékiek minden szabad, a' katonai erővel vívcsa élnek, semmi büntetéstől nem félnek, se' Isteni, se' erköltsi, se' polgári Törvényekhez magokat köteleseknek nem tartják, magokat meg nem gondolva, vad indulataiktól engedik magokat vezéreltetni mindenekben. Emberséges és betsületes Biztosok által látnák, hogy az Olasz népről tett minden Jelentések és Híradások, merő hamisságok, és némely tsekély Emberekből erővel ki-fatsartt nyilatkoztatásokon fundáltattak. A' Revolúció' Feje, egy olyan Ember, a' kit képzelhetetlen nagyravágyás hánykódtat: melyet Ő, a' maga állortzás tselekedése' módjával takargat, a' ki sokat ígér, 's azonban titkos úton igyekezik el jutni a' maga tzeljára. Az el tsábíltattak, bőlts és

a' dolgokba méjjen bé-látó Ember' szavainak 's tselekedeteinek mondják az ő beszédeit és tetteit: de valósággal betsületes és okos Emberek, méltánn tsalfaságoknak és ragadozásoknak nevezik azokat, a' ki nem gondol véle, ha rút dolog és roszsz lelkűség legyen is valamit véghez vinni: meg tselekízi mindazáltal, tartózkodás nélkül, tsak hogy eszközüül szolgáljon az ő szándékának. Ezen Tartományoknak Lakosai természettel szeretik a' békességet, bővölködnek mindenekkel, nem kívánnak semmi újjítást, tsendességben szeretnek élni, 's hajdani Törvényyeik által és szokásaik szerént akarnak igazgattatni, az előbbeni Igazgatás' formája utánn sóhajtának, és hidd meg nekem, hogy soha se' szoktathatják hozzá magokat ezen újjításokhoz, és az ily nyughatatlan élethez. A' Párt-ütés' indítói meg-vetették minden mesterségjeket, hogy a' magok gondolkodása' módját önthessék ezen Népekbe, de sikertelen vólt igyekezetjek, 's az is lefsz, ki vévén némely fenn héjjázókat, 's Másoknál böltsebbeknek látszani kívánókat, kik, Originálisoknak képzelik magokat, pedig nem egyebek Makhináknál, és a' ti Filozofusaitok' majmaiknál. *Pávia, Lodi, Codogno, Mantua*, 's több más Helyek, érezhető próbáját adták, ezenn új Vendégekhez, 's Azoknak hamis tudománnyokhoz viseltető indulatjoknak, (*mert, a' mint*

tudni való, fegyvert fogtak a' Frántziák ellen.) “

„Ki-hirdettetett Innepi tzeremóniával, hogy már ez a' Nép, egészen meg-határozta magát a' Republikánusságra, 's Minn épül ez az állítás? oly írásbéli nyilatkozatásokon, melyek, részszerént részeg fővel lettek, részszerént pénzzel meg-vefztegettetett vagy meg-félemlett Emberektől származtak. Ily Embereknek gyűlevész csoportja, avagy meg-érdemli e' a' valóságos Nemzeti-gyűlés nevezetét. A' mi Kormányfőnk' Tagjai részszerént tömlőtzőkből 's gályákról el szökött Külföldiekből állanak, részszerént oly Magunkéiból, kik garázdálkodnak, mert fűlig adóssok, nyilvánvaló Istentagadók, szemérmertesség 's betsület nélkülvaló és erköltstelen Emberek. “

„Ilyen ám Barátom! vóltaképpen a' mi mostani állapotunk, melyen, ha hamar nem regít a' Fr. Respublika: az történik meg bizonyosan. a' mit szűl a' Religiótlanság; az igazságtalanság; a' véték, a' ragadozás, és a' zürzavar. Ezen Tudósításnak vedd hafznát. Én félvén az igazmondásért való üldöztetéstől, Anonymus (Név nélkül való Író) maradok. Médiolanumban Sept. 1-ső napján. 1797.

Meg-tetfzik ezen Levélből, hogy annak Írója másképpen esméri *Bonaparte* Generálist, mint a' Skutaribéli Basa, ki is

azon nagy titulusokon kívül, melyeket — *mint meg-írtuk a' múltt postán* — Bonapartera halmozott: nevezte Ötet, *hív tiszteltt, könyörülő, és jóltévő. Fő-Generális* is.

Udinéből *Meerfeld* Generális Bétsbe érkezett harmad nappal ez előtt.

A' Triesti (Tergestumi) Újságnak tízedik Septemberei Darabja, 109 reguláris gyalog Batalionokra, 68 újonnan fel állított gyalog Kompániákra és 96 Svadronokra számlálja a' *Bonaparte*' Serege ellen készen álló Ts. K. Ármádiát, még pedig az említett Bat. okat, Komp. ákat, és Svadronokat, mind telyes számúaknak írja lenni. Ezen Ármádia' bal szárnyának Görz (Góritzia) a' fő-quártélja; a' jobb szárnyae' pedig Klagenfurt. Laybachban egy Tartalék-Seregosztály vagyon. Tirolisban, egy jó-forma Korpus; Ílztriábann is egy Korpus.

Bonaparte, egy millió lívert kíván a' Cisalpina Respublikától hónaponként, a' maga Serege' számára.

A' Német Birodalomnak Sváb Kerületbéli Rendjei, követvén némely más Rendtárssaiknak példájokat, egy szép Írást útásítottak August. 21-dikénn Pétersburgba, melyben meg-kérték az Orosz Tsászárt, hogy Ő Felsége is lenne segítségül, hathatós közbenjárása által, a' Német-Biroda-

lom és a' Fr. Respublika között kezdendő Békesség-alkunak fzerentsés végre-hajtásábann.

A' Frantzia Koronához jussát tartó 18-dik *Lajos*, még mind ez ideig, Alsó-Saxóniának *Blankenburg* nevű Városában tartózkodik. Mostanság az Orosz Tsászártól két millió rúbelt kapott ajándékban, oly ajánlás mellett, hogy azon summából, valamely fekvő jószágot szerezzen magának. *Condé* Hertzeget is meg-vígasztalta már Első *Pál* Tsászár vóltaképpen, el küldvén hozzája *Kirikatsch* Hertzeget, a' ki *Conde* Hertzegnek egész Seregét fogadja fel az Ő Felsége' katonai szolgálatjára.

(A' néhai Lengyel Katonaságról is így gondoskodik az Orosz Udvar, engedelmet advánn *Dombrowsky* Generálisnak, hogy valakiknek a' Lengyel Korona zsoldján vitézkedett Katonák közzül tétfzeni fog Orosz Tsászári szolgálatba lépni: mind azokat fel-fzedheti a' nevezett Generális, és belőlök egy Lengyel Korpust formálhat.)

Portugalliával kötött Békessége a' Fr. Respublikának tizenhét Tzikkelyekenn fundáltatik, melyek közzül a' nevezetesebbek ezek: 2-dik *Tzikkely*. Minekutána ezen Egyezés, mind a' két Felek' neveiknek aláírása által meg-erössítettett: meg-szűnnek közöttök minden ellenséges-

kedések, még pedig, Európában 24 napok alatt; az Ámerikai 's Áfrikai Tartományokban és Tengerekenn, 40 napok alatt; a' *Jó Reménység Foka* (Promontorium Bonae Spei) napkeleti részenn fekvő Tartományokban és Tengerekenn pedig, három Hónapok alatt. 3-dik *Tzikkely*. Mindenik Fél vízfsza adja a' Másiknak egyáltaljában, a' mit el nyertek egymástól. 4-dik *Tzik*. A' Frantziáknak vagy az ő Frigyeseknek Korszáraiktól Tengeri Rablókiktól el nyerettetendő hajókat 's portékákat nem lehet ezentúl egy Portugallus Kikötőhelybe is bé-vinni, 's ott el adni. 5-dik *Tzik*. A' hadat folytató Hatalmasságok' hajói közzül nem botosáthat bé Portugallia, hatnál többet a' maga nagy Kikötőhelyeibe, és háromnál többet a' kisebb Kikötőhelyeibe. A' Frantzia hajókkal való bánásnak éppen olyannak kell lenni a' Portugallus Kikötőhelyekben, mint a' milyent gyakorol Portugallia, a' nálla legnagyobb kedvességben lévő Nemzetek' hajóival. 7-dik *Tzikk*. Ámerikának déli részében Guyana Tartománybéli birtokjaik között a' Frantziáknak és Portugallusoknak, Vincent Pinson nevű folyó-víz fogja tsinálni a' határt, mely víz, Észak felé a' Promontóriumon felül szakad a' tengerbe, 's az eredetétől fogva ezen víznek *Vico-blansois*ig megy a' határ. Az északi rész,

együtt a' meg-nevezett folyó-vízzel, a' Fr. Respublikáé lesz; a' déli rész pedig Portugaliáé. (Ezen Kötés által, oly kerekre tsinálta Frantzia - Ország, a' maga *Guyanai* birtokát, a' milvenné tsinálta a' *S. Domingóit*; a' Spanyolokkal kötött Békesség által). 10 *dik Tzikk.* Mentől elébb a' Kereskedésre nézve különös Kötésre fog-nak lépni a' két Nemzetek egymással. Az egyező Hatalmasságok között egyiknek a' Polgári vagy Alattvalói, a' másik Hatalmasság Tartományai bann mind azokkal a' jótéteményekkel fognak élni, a' melyekkel élnek ott a' leg-nagyobb kedvességben lévő Nemzetek. A' mind két Hatalmasság Tartományai ből, egyikből a' másikba szállítandó portékáknak vagy jószágoknak vámjaik léjjebb fognak szállíttatni: mind-azáltal; úgy, hogy ezen portékákat 's jószágokat egyik Hatalmasság Európai Kikötőhelyeiből; a' másik Hatalmasságnak Európai Kikötőhelyeibe egyenesen kell szállítani Nemzeti hajókon. (Ezenn Kötés által, azt nyeri a' Frantzia Nemzet, hogy a' gyapjat, bőrt és festéknek-való fát könnyebb móddal kapja Portugaliából; 's jobb móddal el adhatja a' maga készítményeit, mint p. o. a' Kis-Britanniai gyóltstot, mely a' Slésiaiainál és az Írlandiaianál feljebb betsültetik, és a' melynek matériáját egész Fr. Ország, főképpen pedig Bel-

giom termi. Ekképpen a' Frantzia Fábrikák ismét fel-vehetik magokat.) 13-dik *Tzikk.* A' Fr. Respublikának Követei 's akármely névvel nevezendő Biztosai, mind azon jusokkal fognak élni Portugalliában, a' melyekkel élnek ott e' részben a' legnagyobb kedvességben lévő Nemzetek. 16-dik *Tzik.* Portugallia, meg-esméri a' Batáviai Respublikát. 17-dik *Tzik.* Ezen Kötést, a' subscribálás' napjától számlálандó két Hónapok alatt, önnön helybega-
gyásaikkal is meg-fogják erősíteni a' két Hatalmasságok.

Ezen közönségessé tett Kötésen kívül, vagyon még egy titkos is, melyben meg-vagyon határozva, hogy Portugallia, tizenkét millió lívert fizessen a' Fr. Respublikának.

Elegyes Tudósítások.

Az ítélet-hozásokban való hirtelenkedésnek sok szerentsétlen áldozatjait olvas-suk az újj Frantzia Históriából. Ily szomorú, de közönséges tanúságul szolgálható példa nevezetesen, egy *Lesurgue* nevű gazdag Polgár' esete, ki is mintegy esztendővel ez előtt halálra ítéltetett a' Törvényszék által, 's gilljotínozkodott is, egy Lyoni Kurír' meg-ölettetéséért; melyre nézve ártatlannak esküdte magát mind végig, a' minthogy az is vólt: mert most

a' valóságos Gyilkos ki-tudódott, kivel minthogy nagy ábrázatbéli hasonlatossága volt *Lesurguenek*: azért tettek a' Tanúk vallást ellene, melyre építették a' Bírák, a' magok hirtelen való szententziájakat.

Lithvániában sokszor meg-történt ennek elötte, hogy csak neki gondolta magát Valaki, 's volt jussa vagy nem: prótzeszszust indított Más ellen. Hogy az eféle helytelen per-támasztásoknak eleit vehesse az Orosz Tsászá, parantsolatot adott ki Júl. 29-dikénn, hogy minden prótzeszszusok, a' melyek, fundamentom nélkül valóknak találtatnak: tsupán a' Kormányfizeknek adattassanak által; azoknak Indítói pedig érezhetőképpen meg-büntettesenek pénzre, és ezen pénzt, a' közönséges szükségekről gondoskodó Dikasztériomnak kell által adni, és minden ilyen büntetést közönségessé kell tenni az Újságokban.

Béts.

A' Keresztes Dámák' Innépe napján, Sept. 14-dikén, méltóztatott Tsászárné Ő Felsége 23 Dámákat tisztelni meg e' jeles Rendbe való fel-vétellel, kik között tiz, részfzerént született, részfzerént a' házasság által lett Magyar Dámák vagynak, úgy-mint: Vöröspataki Kálnoky Grófné, született Vagraini Engel Mária Anna Gróf-

Afzszony; Gróf Trautmannsdorfné, született Nádasdy Therézia Grófafzszony; Gróf Czirákné, született Illésházy Juliánna Grófafzszony; Bárá Hunyadyné, született Pálffy Franciska Grófafzszony; Gróf Schmideggné, született Forgáts Erzsébet Grófafzszony; Gróf Székelyi Mailáthné, született Sennyei Grófafzszony; Ifjabb Gróf Bánffy Györgyné, született Kemény Mária Anna Grófafzszony; Gróf Aponyiné, született Elzterházy Antonia Grófafzszony.

Magyar Ország.

Posonból Sept. 15-dikén: — „Örömmel írhatom, hogy Prímás Ő Eminentziája szemlátomást kezd már épülni azon terhes nyavalyájából; melyben feküdt vala egynehány napokig. Tegnapelőtt ide érkezett Bétsből az Ő Eminentziája látogatására a' Ts. Kir. Udvarnál lévő Nuncius (Római Követ) Márkéze *Ruffo* Manfredóniai Érsek is.“

Szombathelyről Sept. 13-dikánn: — „Ma indult el az itteni táborból a' felkelte Nemes Magyar Lovasságnak negyedik és utolsó tsapatja, ki-rendeltt szállására. Holnap Nádor-Ispány Ő Királyi Fő-Hertzsége által szállíttatja a' fő-szállást Kőszegre, a' hová fog költözni szolgálattétel végett a' N. Veszprém Vármegyei gyalogság is.“